

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 268. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591132956880/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

lyder: Mine Brødre! ikke mange af Eder blive Lærere, vidende, at vi skulle faa større Ansvar. -- Den nævnte tyske teolog var født 1666 i Königsberg og drog senere til England, hvor han døde 1711.

g) I Falsters eget exemplar er her også tilføjet en henvisning til Colomes. (Jfr. note a), men sidetallet er mangelfuldt på grund af bogens beskæring.

h) Avgustin er den navnkundige kirkefader (353—430 e. Chr.).

i) 2. Cor. 13, 11. -- Citatet af Pauli breve anføres i originalen på Græsk.

IV. DISCURS.

a) Blandt de oftnævnte randnoter til Amoenitates findes her følgende antegnelse: »Hvis ikke det skulde være Ludvig de Hemmer, Lærer og Rector ved Aalborg Skole, er denne unge Mand opdigtet.« -- Ludvig de Hemmer, f. 1710, dimitteredes fra Ribe skole 1727, blev rektor i Ålborg 1742, d. 1763.

b) Salmasius, Claude de Salmaise, berømt fransk filolog (1588—1653); Gruterus, Jan Gruter, navnkundig nederlandsk filolog (1560—1627), hvis hovedværk er et arbejde om de romerske indskrifter; Meursius er den kendte hollandske filolog og historiker Johannes M. (1579—1639), der 1625 blev ansat som professor i Sorø og udnævnt til dansk historiograf; Casaubonus, Isaaq de Casaubon, fremragende fransk filolog (1559—1614); Josef Justus Scaliger, fremragende fransk filolog (1540—1609), især fortjent af sine studier over Oldtidens kronologi; Justus Lipsius (Joest Lips), kendt nederlandsk filolog (1547—1606); Cellarius, tysk filolog (1638—1707), til hvis latinske lexikon Falster i 1717 havde udgivet et supplement; Borrichius, den berømte lærde danske polyhistor Ole Borch (1626—90).

c) Grot., De Ver. Rel. Chr. Lib. VI, § X, p. m. 291. -- Hugo Grotius, den navnkundige hollandske

filosof og statsretslærer (1583—1645), udgav det nævnte skrift om den kristne tros sandhed i Leiden 1622.

d) Disse tre ord er i originalen anførte på Græsk (*φθους, μάθησις, έσκησις*).

e) Lib. II. Paralipom. C. 5. -- Hieronimo Cardano var en italiensk matematiker, filosof og læge (1501—76). Jfr. note c i I. discurs. -- Det nævnte kapitel af skriftet Paralipomenon handler om den menneskelige videns og videlysts relativitet; C. tegner en figur af syv koncentriske cirkler, hvis centrum er uvidenheden; i inderste kreds findes de der kan begyndelsesgrundene; i den næste: de efter deres alder vellærde; i den tredje: de vellærde; i den fjerde: de der er vise i deres land; i den femte: de der er vise i deres tid; i den sjette: de vise; i den syvende: de viseste; udenfor kredsene: de guddommelige.

f) Der sigtes til Ciceros skrift om veltalenhed: de oratore III, 15, 57, hvor denne sætning dog ikke ordret forekommer. Det gør den derimod hos Quintilian (Just. orat. I prooem. 9). Velvillig meddelelse af dr. H. Ræder.

g) Falster bruger her det græske ord encyclopædia, der nærmest svarer til hvad vi kalder almindelig dannelse.

h) Falster sigter til Johannes Møllers (Mollerus') store værk *Cimbria litterata*, et forfatterlexicon (og bogfortegnelse) for hertugdømmerne, Møller virkede som lærer og fra 1701 som rektor ved latinskolen i sin fødeby Flensborg; han var født 1661 og døde 1725. Hans ovennævnte store værk udgaves først 20 år efter hans død, på Hans Grams foranstaltning.

i) Ordet navnlighed står i originalen på Græsk (*δυναμια*).

j) Den tyske lærde Stübel havde i sin sidste udgave af Fabers latinske lexicon (*Thesaurus lingvæ latinæ*) udtalt sig ret nedsættende om Falsters i året 1717 udgivne skrift: *Supplementum lingvæ latinæ, sive Observationes ad lexicon Fabro-Cellarianum etc.* Falster